

Türkiye Bilişim Derneği (TBD) Bilişimde Özenli Türkçe Çalışma Grubu

Kuruluş: 24 Temmuz 2013

Çalışma İlkelerimiz

Grubumuz çalışmalarını, kuruluşumuzda benimsemiş olduğumuz [ülkü, görev ve etkinliklerimiz](#) doğrultusunda yürütür.

Ülkümüz: Türkçenin, bilişim alanında ve bilişimle ilgili konularda özenli kullanımı.

Görevimiz: Türkçe bilişim dilinin varsıllaşmasına katkıda bulunmak.

[Etkinliklerimizi](#) ayrıca görebilirsiniz.

İngilizce terimlere Türkçe karşılıklar önerirken ölçütlerimiz:

1. Yabancı terimleri aynen önermek yerine Türkçe dilbilgisi kurallarına uygun ve rahat anlaşılabilir Türkçe karşılıklarını önermeye özen gösteriyoruz.
Örneğin, bir resmin “çözünürlüğünü azaltmak” yerine, resmi “resize etmek” diye bir terim önermemeye özen gösteriyoruz.

Benzer şekilde “link” yerine “bağlantı”, “dijital” yerine “sayısal”, “detay” yerine “ayrıntı”, “konsensüs” yerine “uzlaşım” yeğlediğimiz terimlerden.

2. Türkçemize girmiş ve alışılmış terimleri dikkatle irdeliyoruz. Bazen daha iyi bir Türkçe terim bulabildiğimizde, bu yenisini öneriyoruz.

Şiirlerini zevkle okuduğumuz Orhan Veli Kanık’ın şu yargısı, bu konuda iyi bir örnek:
“*Tayyare kelimesine alışan millet, uçak kelimesine de alışır.*”

Yoksa, “bilgisayar”a hâlâ “kompüter” diyecektik.

Orhan Veli’nin vermiş olduğu örnek: “Teknolojiyi üretenler terimleri de saptarlar; o terimleri aynen almak zorundayız” diye düşünenlere de iyi bir yanıt. O düşünce ile ne tayyare ne de uçak sözcükleri kullanılabilirdi.

3. İngilizce bir terimin önce hangi anlamda kullanıldığını irdeleyip, terim önerilerimizde, yazım kurallarını, sözcük yapma eklerini, terimin cümle içindeki olası kullanımlarını, terimden türeyebilecek başka terimleri, önerilecek terimin işlevini, anlamını ve etimolojik kökenini göz önünde tutuyoruz.

Örneğin, İngilizce “[run](#)” sözcüğünün çeşitli anlamlarını irdeleyip, “program running” terimini “program koşturmak” değil, “program çalıştırmak” olarak öneriyoruz. Benzer şekilde bir saat de “koşmaz” ama “çalışır”.

Bazen, İngilizce bir terimi Türkçeye çevirmek yerine o terimin işlevini anlatabilecek Türkçe bir terim üretmek terimin anlaşılabilirliği bakımından daha iyi olmakta. Örneğin, “cookie” karşılığı

olarak “kurabiye” veya “çerez” yerine “gözlemci” terimini kullanmak kavramı daha iyi anlatabilmekte.

4. Grup çalışmalarımızda, sözlük kullanmaya dikkat ediyoruz. Her zaman kullandığımız sözlüklerden başka [900’den fazla Türkçe sözlük](#) ve 1964’ten beri 50 kadar [bilşim terimleri sözlüklerinin](#) olması bilişimde özenli Türkçe çalışmalarımızı kolaylaştırıyor.
5. Dilin bir uzlaşma olduğunu ve eğer bir uzlaşma varsa önerilen terimlerin tutabileceğini biliyoruz. Bu yüzden çalışmalarımızda terim önerilerini uzlaşarak yapıyoruz.

Türkçemizi özenli kullanmanın tüm meslektaşlarımıza yakışacağına inanıyoruz.